

सन २०१७ ते २०१९ या वर्षामध्ये दरवर्षी जून-जुलै महिन्यात एकंदर ३ वर्षांच्या कालावधीमध्ये १२ कोटी वृक्ष लागवडीच्या कार्यक्रमाचा वर्षनिहाय नियोजन आराखडा व कृती कार्यक्रम तयार करुन अंमलबजावणी करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग
शासन परिपत्रक क्रमांक:- संकीर्ण-२०१६/प्र.क्र.२११/पंरा-९,
बांधकाम भवन, २५, मझबान मार्ग,
फोर्ट, मुंबई- ४०० ००१
दिनांक:- २५ एप्रिल, २०१७

वाचा :- १) शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग क्रमांक:साववि-२०१६/प्र.क्र.८०/फ-११,
दिनांक १० ऑक्टोबर, २०१६.

२) शासन परिपत्रक, ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग क्रमांक: संकीर्ण-२०१६/
प्र.क्र.२११/ पंरा-९, दिनांक ३० डिसेंबर, २०१६.

प्रस्तावना :-

सन २०१७ ते २०१९ या वर्षामध्ये दरवर्षी जून-जुलै महिन्यात एकंदर ३ वर्षांच्या कालावधीमध्ये ५० कोटी वृक्ष लागवडीच्या कार्यक्रमाचा वर्षनिहाय नियोजन आराखडा व कृती कार्यक्रम तयार करुन अंमलबजावणी करणेबाबतच्या सविस्तर सूचना वाचा येथील अ.क्र.१ येथील शासन निर्णयान्वये देण्यात आलेल्या आहेत. त्यामध्ये ग्रामपंचायतीमार्फत होणा-या वृक्षारोपणाचे नियंत्रण, संनियंत्रण आणि अंमलबजावणी ग्राम विकास विभागामार्फत केली जाईल असे नमूद करण्यात आले आहे. त्यास अनुसरुन वाचा येथील अ.क्र.२ येथील शासन परिपत्रकान्वये ग्राम विकास विभागाकरीता देण्यात आलेल्या उद्दिष्टाच्या अनुषंगाने सदर वृक्ष लागवडीची अंमलबजावणी करण्याबाबतच्या सूचना देण्यात आल्या आहेत. सदर वृक्ष लागवडीच्या अंमलबजावणीकरीता पुढीलप्रमाणे कार्यवाही करण्यात यावी असे या परिपत्रकाद्वारे सूचित करण्यात येत आहे.

परिपत्रक :-

सन २०१७ ते २०१९ या तीन वर्षांच्या कालावधीकरीता ग्राम विकास विभागास पुढीलप्रमाणे उद्दिष्ट देण्यात आलेले आहे:-

वृक्ष रोपणासाठी संभाव्य स्थळे	ग्राम विकास विभागास देण्यात आलेले उद्दिष्ट		
	सन २०१७	सन २०१८	सन २०१९
१) जिल्हा परिषदेतर्गत ग्रामीण रस्ते, २) जिल्हा परिषदे आणि पंचायत अंतर्गत कार्यालयांचा परिसर, ३) जिल्हा परिषदेच्या मालकीच्या मोकळ्या जागा	३७५००	१२५०००	३१२५००
१) प्रत्येक ग्रामपंचायतीचा परिसर (वनेतर) २) प्रत्येक ग्रामपंचायतीतर्गत ० ते १०० हेक्टर पर्यंतचे पाझर तलाव व इतर लघुपाटबंधारे तलाव ३) ग्रामपंचायतीच्या अन्य उपलब्ध जागा	प्रत्येक ग्रामपंचायत ३६४ रोपे	प्रत्येक ग्रामपंचायत १०९१ रोपे	प्रत्येक ग्रामपंचायत २९१० रोपे

वर नमूद वृक्ष रोपणाचा कालावधी हा प्रत्येक वर्षी दि.१५ जून ते ७ जुलै असा ठेवण्यात आलेला आहे. वर नमूद केल्यानुसार देण्यात आलेले वृक्षरोपणाचे उद्दिष्ट पूर्ण करण्याच्या अनुषंगाने पुढीलप्रमाणे कार्यवाही करण्यात यावी :-

- १) ग्राम विकास विभागास सन २०१७ ते २०१९ या कालावधीत ग्रामपंचायतस्तरावर एकूण १२ कोटी वृक्ष लागवड करण्याचे उद्दिष्ट दिले असून सन २०१७ मध्ये १ कोटी, सन २०१८ मध्ये ३ कोटी व सन २०१९ मध्ये ८ कोटी असे उद्दिष्ट देण्यात आलेले आहे. वरीलप्रमाणे प्रत्येक ग्रामपंचायतीस जरी उद्दिष्ट देण्यात आलेले असले तरी मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांनी सदर देण्यात आलेले उद्दिष्ट पूर्ण करण्याच्या अनुषंगाने प्रत्येक ग्रामपंचायतीस संबंधित अधिका-यांमार्फत सूचना द्याव्यात.
- २) वरीलप्रमाणे वृक्ष लागवड करण्याकरीता मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद यांनी वन विभागाच्या अधिकाऱ्यासह परमार्श करून रोपांची मागणी संबंधित वन अधिका-यांकडे नोंदवावी. अ.क्र.१ येथील शासन निर्णयान्वये निदेशित केल्यानुसार सदरची रोपे रोपवाटिकेपासून लागवड करण्याच्या ठिकाणी पोहचविण्याची जबाबदारी वन विभागाची असल्याने संबंधित रोपवाटिकेतून रोपे घेऊन जाण्याकरीता मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांनी आराखडा तयार करावा. संपूर्ण योजनेसाठी तांत्रिक सहाय्य क्षेत्रीय वन विभागाकडून घेण्यात यावे.
- ३) उपरोक्त उद्दिष्ट पूर्ण करण्याच्या दृष्टीने सर्वप्रथम मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांनी सुक्ष्म नियोजन (मायक्रोप्लॉनिंग) करणे गरजेचे आहे. त्यामध्ये वृक्ष लागवडीचे स्थान निश्चित करणे, वृक्ष लागवडीसाठी खड्डे खोदणे, वृक्ष लागवड करणे, त्याची सुरक्षा व देखभाल, रोपवाटिका तयार करणे इत्यादि कामे ही मनरेगा मधून रोजगार उपलब्ध करून देण्याच्या दृष्टीने सदर कामांचा ग्रामपंचायतनिहाय आराखडा तयार करून ती मनरेगाच्या शेल्वर उपलब्ध राहतील याची खातरजमा करावी. मनरेगामधील कामे करताना या कामांना सर्वोच्च प्राधान्यही देण्यात यावे.
- ४) उपरोक्त कामांकरीता ग्रामपंचायत व जिल्हा परिषद यांना कमी पडत असलेला निधी त्यांच्या जिल्हा परिषदेच्या सेस फंडातून / स्वनिधीतून उपलब्ध करून देण्यात यावा.
- ५) वृक्ष लागवडीच्या कार्यक्रमांतर्गत करावयाच्या विविध कामांकरीता अ.क्र.१ येथील वन विभागाच्या दिनांक १०/१०/२०१६ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये घालून दिलेली कालमर्यादा पाळण्यात यावी.
- ६) चालू वित्तीय वर्षातील वृक्ष लागवडीबाबत जनजागरण करणे व ग्रामस्थांना प्रोत्साहित करण्याच्या अनुषंगाने दिनांक १ मे, २०१७ रोजीच्या ग्रामसभेमध्ये हा विषय ठेवण्याबाबत स्वतंत्ररित्या कळविण्यात आले आहे. त्याचप्रमाणे वृक्ष लागवड केल्यानंतर त्या रोपांची यथाचितरित्या जोपासना करणे व ती झाडे संरक्षित करून त्यांची वाढ होईल याबाबतची जबाबदारी ग्रामसभेने घ्यावी. त्याबाबत जनजागृती करण्याच्या अनुषंगाने प्रत्येक ग्रामसभेमध्ये याबाबतचा विषय ठेवावा.
- ७) सदर वृक्ष लागवड करताना त्यामध्ये ग्रामपंचायत क्षेत्रातील मोकळ्या जागा, समाजमंदिरे सभोवजालची मोकळी जागा, शाळांमध्ये असलेली मोकळी जागा तसेच ग्रामपंचायत क्षेत्रातील शासकीय कार्यालयांची आवारे यांचाही समावेश करावा व सर्व संबंधितांचा त्यामध्ये समावेश होईल असे पहावे.
- ८) या कार्यक्रमांच्या अंमलबजावणीची जबाबदारी मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांनी जिल्हा परिषदे अंतर्गत उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी (पंचायत) व उप मुख्य कार्यकारी अधिकारी (मनरेगा) यांचेवर सोपवावी व त्यांच्या कामांचे वाटप करावे.

९) तसेच या कार्यक्रमांतर्गत करण्यात आलेल्या कार्यवाहीचा अहवाल अ.क्र.१ येथील शासन निर्णयामध्ये नमूद केल्यानुसार विभागीय आयुक्त व महसूल व वन विभाग (वने) मंत्रालय, मुंबई-३२ यांचेकडे नियमित सादर करण्यात यावा, व त्याची एक प्रत या विभागास पाठविण्यात यावी.

सदर शासन परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आले असून त्याचा संकेतांक २०१७०४२५१३१५४४७८२० असा आहे. हे परिपत्रक डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(सुभाष राठोड)

कक्ष अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

- १) मा.मंत्री, ग्राम विकास व जलसंधारण यांचे खाजगी सचिव.
- २) मा.राज्यमंत्री, ग्राम विकास व जल संधारण विभाग यांचे खाजगी सचिव.
- ३) सर्व विभागीय आयुक्त, महसूल.
- ४) सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद.
- ५) सर्व अतिरिक्त मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद.
- ६) सर्व गट विकास अधिकारी, पंचायत समिती (मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जि.प. यांचे मार्फत)
- ७) सर्व तालुका कृषी अधिकारी (मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जि.प.यांचे मार्फत)
- ८) सर्व गट शिक्षण अधिकारी (मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जि.प.यांचे मार्फत)
- ९) सर्व जिल्हा आरोग्य अधिकारी (मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जि.प.यांचे मार्फत)
- १०) सर्व जिल्हा शिक्षण अधिकारी (प्राथमिक/माध्यमिक) (मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जि.प.यांचे मार्फत)
- ११) सर्व कार्यकारी अभियंता / उप अभियंता, जिल्हा परिषद, लघुपाटबंधारे विभाग. (मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जि.प.यांचे मार्फत)
- १२) सर्व कार्यकारी अभियंता, जिल्हा परिषद, बांधकाम विभाग
- १३) सर्व उप अभियंता, जिल्हा परिषद, बांधकाम उप विभाग (कार्यकारी अधिकारी, जि.प.यांचे मार्फत)
- १४) सर्व वैद्यकीय अधीक्षक, तालुका ग्रामिण रुग्णालय (मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जि.प.यांचे मार्फत)
- १५) सर्व वैद्यकीय अधिकारी, तालुका प्राथमिक आरोग्य केंद्रे (मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जि.प.यांचे मार्फत)
- १६) सह सचिव, वने, महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १७) सर्व सह सचिव / उप सचिव / अवर सचिव / कक्ष अधिकारी, ग्राम विकास व जल संधारण विभाग.
- १८) कार्यासन पंरा-९ संग्रहार्थ.